

Aan: Gedeputeerde Staten van Gelderland

provincieloket@gelderland.nl

Betreft: Woo-verzoek – vergunningverlening en besluitvorming inzake (voorgenomen) inzet van pijnprikkels of andere aversieve maatregelen tegen een wolf

Datum: 01 januari 2026

Geacht college van Gedeputeerde Staten van Gelderland,

Inleiding en aanleiding

Namens Stichting Werkgroep Wolf Leusden doe ik hierbij, op grond van **artikel 4.1 van de Wet open overheid (Woo)**, een verzoek tot openbaarmaking van documenten en informatie met betrekking tot **de verlening, voorbereiding en beoordeling van vergunningen of toestemmingen voor het toepassen van pijnprikkels of andere aversieve maatregelen** jegens een wolf binnen de provincie Gelderland, in het bijzonder in en rond het gebied Planken Wambuis.

Aanleiding voor dit verzoek is dat er signalen bestaan dat binnen of namens de provincie Gelderland is gesproken over, dan wel voorbereid is op, het inzetten van middelen gericht op het beïnvloeden, verjagen of conditioneren van een wolf. Gezien de verstreckende juridische en ecologische gevolgen van dergelijke maatregelen is volledige transparantie vereist over de wijze waarop besluitvorming hierover heeft plaatsgevonden, dan wel wordt voorbereid.

Juridisch kader en beschermingsregime

De wolf is een strikt beschermde diersoort in de zin van **artikel 12 van Richtlijn 92/43/EEG (Habitatrichtlijn)**. De soort geniet strikte bescherming zolang **geen gunstige staat van instandhouding is bereikt**. Op grond van deze richtlijn is het **verboden** wolven opzettelijk **te doden, te vangen of opzettelijk te verstoren, in het bijzonder tijdens voortplanting, het grootbrengen van jongen of rustperioden**. Ook handelingen die leiden tot **aantasting van het natuurlijke gedrag** vallen onder dit verbod. Deze verplichtingen zijn in Nederland geïmplementeerd in de **Omgevingswet en het Besluit activiteiten leefomgeving**. Afwijking van dit beschermingsregime is uitsluitend toegestaan indien wordt voldaan aan de cumulatieve voorwaarden van **artikel 16 van de Habitatrichtlijn**, te weten dat sprake is van een dwingende reden van groot openbaar belang, dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is, dat de maatregel geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort, dat deze noodzakelijk en proportioneel is, en dat de maatregel wordt genomen door het daartoe bevoegde gezag.

Bevoegd gezag en verantwoordelijkheid

De provincie is het enige bestuursorgaan dat **bevoegd is om ontheffing of vergunning te verlenen voor handelingen die afwijken van dit beschermingsregime**. Gemeenten of andere instanties beschikken **niet** over een zelfstandige bevoegdheid om maatregelen te treffen die neerkomen op verstoring, verjaging of conditionering van een strikt beschermde soort. Indien gedrag van een wolf **mede het gevolg is van menselijk handelen**, rust op het bevoegd gezag primair de plicht om dat menselijk handelen te reguleren. Het toepassen van aversieve middelen jegens het dier zelf kan uitsluitend aan de orde zijn indien volledig is voldaan aan de wettelijke voorwaarden en dit expliciet en gemotiveerd is vastgelegd in een formeel besluit.

Escalatie en relatie met mogelijke vervolgmaatregelen

Daarnaast is van belang dat een eventuele vergunning voor het toepassen van pijnprikkels of andere aversieve maatregelen niet los kan worden gezien van een mogelijk daaropvolgend traject richting verdergaande ingrepen. Dergelijke maatregelen kunnen in de praktijk fungeren als een voorbereidende of normaliserende stap richting het kwalificeren van een individueel dier als "probleemwolf" en daarmee als opmaat naar het aanvragen of rechtvaardigen van zwaardere interventies, waaronder uiteindelijk afschot.

Tegen deze achtergrond is het van wezenlijk belang inzicht te verkrijgen in de vraag of binnen de provincie is onderkend dat **het toestaan van aversieve maatregelen feitelijk kan fungeren als een escalatiestap binnen een breder handelingskader, en of bij de besluitvorming is onderkend dat een dergelijke stap de drempel verlaagt voor verdere ingrijpende maatregelen**. Dit geldt temeer nu het Unierechtelijke beschermingsregime vereist dat elke afzonderlijke maatregel zelfstandig wordt getoetst op noodzaak, proportionaliteit en het ontbreken van minder ingrijpende alternatieven, en niet mag dienen als voorportaal voor latere afwijkingen van het beschermingsregime.

In dat licht verzoek ik tevens om openbaarmaking van **alle documenten** waarin wordt ingegaan op de mogelijke samenhang tussen het **toepassen van pijnprikkels of andere aversieve maatregelen en een eventueel toekomstig traject richting verdergaande interventies, waaronder – expliciet of impliciet – het overwegen van dodelijke maatregelen**. Hieronder vallen ook interne beleidsnotities, scenario-analyses, risico-inschattingen en correspondentie waarin wordt gerefereerd aan een zogenoemde escalatieladder of aan voorwaarden waaronder zwaardere maatregelen in beeld zouden komen.

Tegen deze achtergrond verzoek ik om **openbaarmaking van alle documenten, gegevensdragers en communicatie die betrekking hebben op**

de voorbereiding, beoordeling of mogelijke toepassing van pijnprikkels, aversieve middelen of andere vormen van gedragsbeïnvloeding ten aanzien van een wolf. Dit betreft onder meer, maar niet uitsluitend, **documenten waarin wordt ingegaan op de juridische toelaatbaarheid van dergelijke maatregelen, de uitleg en toepassing van de Habitatrichtlijn, de Omgevingswet en het Besluit activiteiten leefomgeving, en interne of externe juridische adviezen over vergunningverlening of afwijking van het beschermingsregime.** Tevens betreft het stukken waarin wordt gesproken over vermeende **gewenning of "tamheid" van een wolf, de rol van menselijk gedrag daarbij**, en de vraag of en **hoe dat aanleiding zou kunnen vormen voor ingrijpen.**

Voorts verzoek ik om **alle documenten** waaruit blijkt welke alternatieven zijn onderzocht, zoals gebiedsafsluiting, handhaving of publieksvoorlichting, en of is beoordeeld of dergelijke maatregelen afdoende zouden zijn. Ook verzoek ik om **alle stukken** waaruit blijkt hoe **proportionaliteit en subsidiariteit** zijn gewogen. Hieronder vallen eveneens alle vormen van **afstemming met andere overheden, terreinbeheerders, omgevingsdiensten, politie of andere instanties** over mogelijke inzet van aversieve maatregelen of vergunningverlening daarvoor.

Documenten over individualisering van het dier

Daarnaast verzoek ik om **alle documenten** die betrekking hebben op **besluitvorming of voorbereiding daarvan**, waaronder interne notities, scenario's, draaiboeken, risicoanalyses, instructies of richtlijnen aan **uitvoerende partijen**. Dit omvat tevens documenten waarin wordt ingegaan op de vraag of een eventuele maatregel gericht zou zijn op één individueel dier, op welke gronden dat zou zijn vastgesteld, of sprake is van **een geïdentificeerd individu en of is beoordeeld dat daadwerkelijk sprake zou zijn van een zogenoemd probleemexemplaar.**

Documenten over monitoring en camerabeelden ten behoeve van individualisering

Alle documenten, gegevens en communicatie met betrekking tot het gebruik, de inzet, beoordeling en interpretatie van camerabeelden, cameravallen, observatieapparatuur of andere vormen van monitoring die zijn gebruikt of overwogen met het doel een individuele wolf te identificeren, te volgen of te onderscheiden van andere dieren. Hieronder vallen onder meer, maar niet uitsluitend:

- vastgelegde beeld- en geluidsopnamen;
- metadata, logboeken en locatiegegevens behorend bij dergelijke opnamen;
- interne analyses, interpretaties of conclusies over identiteit, gedrag of herkomst van het waargenomen dier;

- correspondentie over de betrouwbaarheid, bruikbaarheid of juridische status van camerabeelden als basis voor individualisering;
- stukken waaruit blijkt of en hoe camerabeelden zijn gebruikt bij de beoordeling of sprake zou zijn van één specifiek individu, een zogenoemde "probleemwolf" of een dier dat in aanmerking zou komen voor verdere maatregelen;
- documenten waarin wordt beoordeeld of camerabeelden voldoende grondslag vormen voor besluitvorming met mogelijk ingrijpende gevolgen, zoals het toepassen van aversieve maatregelen of het voorbereiden van een vergunningstraject.

Juridische duiding van individuele maatregelen en escalatie

Eveneens verzoek ik om **alle stukken** waarin **juridisch wordt onderbouwd** dat een maatregel gericht op één individueel dier toelaatbaar zou zijn, hoe dit zich verhoudt tot **het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn** en of is beoordeeld dat **geen sprake is van verkapte populatie- of gedragsregulering**. Hieronder vallen tevens **alle documenten** waarin wordt gesproken over het gebruik van pijnprikkels, afschrikmiddelen, verjaging, conditionering, projectielen, geluidsmiddelen of andere vormen van interventie, evenals stukken waarin escalatiescenario's of mogelijke vervolgstappen richting dodelijk ingrijpen worden besproken.

Dit verzoek ziet op alle relevante documenten en communicatie, ongeacht de vorm waarin deze zijn vastgelegd, waaronder e-mails, memo's, app-berichten, interne notities en conceptstukken, ongeacht of deze hebben geleid tot een formeel besluit.

Vorm van verstrekking

Ik verzoek u de gevraagde informatie digitaal te verstrekken, bij voorkeur in doorzoekbaar PDF-formaat. Indien documenten geheel of gedeeltelijk worden geweigerd, verzoek ik u per document of documentonderdeel gemotiveerd aan te geven op welke wettelijke uitzonderingsgrond de weigering berust, met toepassing van gedeeltelijke openbaarmaking waar mogelijk.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

Beleidsadviseur Stichting Werkgroep Wolf Leusden